

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергєєнко О.М.

01 вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО КОСТЮМА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво естради» «Звукорежисура» «Спів (академічний, народний)» «Інструментальне виконавство за видами»
Статус дисципліни	За вибором студента

2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійні програми: «Музичне мистецтво естради», «Звукорежисура», «Спів академічний, народний», «Інструментальне виконавство за видами»

Розробник: Маслова – Лисичкіна І.А. – викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Мистецтво співу»
Протокол №1 від 27 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ **Кочерга А.І.**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»
Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедрою _____ **Ж.Л. Карпенко-Боднарук**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Інструментальне виконавство» (за видами)
Протокол № 1 від 01 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ **Ясько О.А.**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика освітнього компоненту	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3, 90 год.	Рік підготовки:	
Модулів – 1		
Змістових модулів – 3	4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.	Семестр	
	7-й	7-й
Форма підсумкового контролю: тестування	Лекції	
	22 год.	4 год.
	Семінарські заняття	
	2	2
	Самостійна робота	
Вид контролю: Диференційний залік	66 год.	84 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни **Мета:**

- надання та засвоєння студентами ґрунтовних знань з історії народного одягу, його оберегових, обрядових, ритуальних значень, символіки;
- застосування як всього комплексу, так і окремих елементів костюмів та вивчення різновидів сучасного сценічного українського костюма.

Завдання:

- формування у студентів як у громадян та фахівців зацікавленості та любові до національної спадщини, свідомого бажання вивчати народне мистецтво створення одягу та сценічного костюма (в цьому можуть допомогти світлина сімейних альбомів);
- знайомитися та вивчати витoki традиційного українського костюма, його багатовікову історію, що тісно пов'язана з процесами розвитку українського суспільства;
- орієнтуватися, відповідно до історико-етнографічних регіонів України, в широкому розмаїтті народного вбрання з його численними компонентами та прийомами оздоблення;
- зародження у студентів бажання дізнатися про історичне коріння свого народу та його культуру.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історичний розвиток та функції народного одягу;
- походження основних елементів українського одягу;
- середовище формування українського національного костюма;

- символіку окремих елементів народного костюма;
- характерні особливості костюмів різних соціальних верств: козацтва, міщан, селян, духовенства;
- класифікацію традиційного костюма українців;
- характерні риси та регіональні ознаки;
- основні складові комплексів костюмів;
- комплекс повсякденного чоловічого та жіночого костюма;
- комплекс святкового чоловічого та жіночого костюма;
- комплекс весільного чоловічого та жіночого костюма за регіонами;
- види вишивок чоловічих та жіночих сорочок, їх розміщення;
- різновиди жіночого стегового одягу;
- різновиди чоловічого поясного одягу;
- типи та види взуття, спосіб виготовлення;
- верхній одяг із тканин та хутра,
- різновиди чоловічих та жіночих поясів, їх функції;
- жіночі і дівочі зачіски та головні убори;
- чоловічі зачіски, головні убори та матеріали їх виготовлення;
- прикраси як художньо - виразне доповнення до українського народного костюма.

вміти:

- визначити регіональні комплекси чоловічого та жіночого костюма;
- правильно, з урахуванням регіональних особливостей, підібрати весь комплекс костюма чи його елементи при підготовці до заходу;
- в єдиному стилі з костюмом, оформити сцену чи залу для проведення заходу;
- за призначенням, з урахуванням регіональних особливостей, застосовувати доповнення до костюмів;
- виготовити найпростіші елементи костюмів чи головний убір: чільце, набрівник, «бавниці», шийні прикраси, пояс, шкіряні постолі;
- правильно одягнути костюм

Очікувані результати навчання

Відповідно до освітніх програм «Спів (академічний, народний»); «Музичне мистецтво естради», «Інструментальне виконавство за видами» вивчення навчальної дисципліни «Історія українського костюму» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН)

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

Для ОП «Звукорежисура»

ПРН 5. Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіального відтворення музичних творів, їх художню інтерпретацію різних стилів, видів, жанрів

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Історія українського костюму» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей загальні компетенції (ЗК), спеціальні компетентності (СК):

Загальні та спеціальні компетентності, що формують результати навчання у процесі вивчення освітнього компоненту

Шифр	Компетентності	Дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Автономія та відповідальність АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.				ПРН 5
Загальні компетенції ЗК						
ЗК 2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5
ЗК 5.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5
ЗК 8.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5
ЗК 15.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5
Спеціальні компетентності (СК)						

СК 6.	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5
СК 12.	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5
СК 13.	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 5

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компонента є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компонента з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Семінарський контроль знань.

Семінарські заняття виконують такі основні функції:

формулюють дидактичні цілі заняття: навчальну, виховну і розвивальну):

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- розвивальну (розвиток логічного мислення здобувачів освіти, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення освітнього компонента та до фаху, тощо);
- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєння та їх подолання) та ін.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з

метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на аудиторних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

- експрес-опитування;
- презентації виконаних результатів та досліджень;
- есе, доповідь;
- семінарські заняття;
- стандартизовані тести

Форми контролю результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- рівень знань на семінарських заняттях;
- опрацювання навчального матеріалу з освітнього компоненту, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем.

До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Семінарське заняття форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію за попередньо визначеними темами, до котрих здобувачі освіти готуються вдома. Семінари мають поглибити, розширити і закріпити

знання здобувачів освіти, збагатити їх кругозір, навчити їх мистецтва ведення дискусії та глибокого наукового аналізу явищ, що вивчаються. Викладач на семінарському занятті здійснює контроль за самостійною роботою здобувачів освіти, дає можливість їм не лише висловити свої знання в усній формі, але й апробувати їх. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою програмою освітнього компоненту.

Форми підсумкового контролю знань здобувачів освіти:

Диференційований залік – 3, 4 семестри

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача вищої освіти.

Диференційований залік – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні бали за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

МОДУЛЬ 1						
Змістовий модуль 1 Т1.1, Т1.2, Т1.3, Т1.4, Т1.5, Т1.6	Змістовий модуль 2 Т2.1, Т2.2	Змістовий модуль 3 Т3.1, Т3.2, Т3.3, Т3.4, Т3.5, Т3.6	СЗ	СР	МК	Всього
20	10	25	5	20	20	100

Оцінювання видів робіт

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Усне опитування тем програми	6	30
Фронтальне опитування	1	5
Есе	2	10
Доповідь	2	10
Самостійна робота	4	20

Семінарське заняття	1	5
Диференційований залік - тестування	1	20
	17	100

Контроль самостійної роботи. Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань;

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою *від 1 до 5 балів*. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- підготовка доповідей;
- робота на семінарських заняттях;
- виконання завдань самостійної роботи.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Критерії оцінювання	
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
---	--

Оцінювання роботи здобувача освіти на семінарських заняттях

Оцінювання семінарського заняття

Критерії оцінювання	бали семінарське заняття
Здобувач вищої освіти повністю оволодів теоретичним і практичним матеріалом дисципліни. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, самостійно оцінює явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію. Використовує додаткову літературу, періодику.	5
Здобувач вищої освіти володіє вивченим матеріалом на достатньому рівні. Аналізує матеріал, наводить власні приклади, але не завжди впевнено і точно. Самостійно готує практичні завдання, але має потребу в консультації викладача.	4
Здобувач вищої освіти засвоїв менше половини навчального матеріалу, але виявляє знання і розуміння основних питань теми і здатен поверхово аналізувати вивчений матеріал та відтворювати практичні завдання з помилками. Плується в термінології.	3
Здобувач вищої освіти не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.	2
Здобувач вищої освіти не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.	1

Критерії оцінювання тестового завдання:

- «відмінно» – здобувач вищої освіти вирішив 95-100 % із запропонованого набору тестових завдань;
- «добре» – здобувач вищої освіти вирішив 80-94 % із запропонованого набору тестових завдань;
- «задовільно» – здобувач вищої освіти вирішив 60-79 % із запропонованого набору тестових завдань;
- «незадовільно» – здобувач вищої освіти вирішив менше, чим 60 % із запропонованого набору тестових завдань.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні). Дана робота підтверджується сертифікатом, довідкою, виданими тезами, тощо
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах, що має підтверджуючий матеріал).
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До

індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних із знаннями з історії, педагогіки, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при цьому робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота

	зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації
- опанування здобувачем освіти елементів методики наукових досліджень
- підготовка до семінарських занять

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів освіти з освітнього компоненту.

Здобувач освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань
- рефлексивний контроль
- індивідуальні співбесіди
- колоквиум

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувача освіти, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням. У підготовці до самостійної роботи вивчає методичну та
4	Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
3	Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки
2	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст завдань.
1	Завдання практично не виконане, здійснені лише окремі необхідні дії, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

Оцінювання есе:

Оцінюється актуальність, сучасність тематики есе. Визначається новизна, тобто що нового, раніше невідомого, укладачі привнесли у досліджувану тему.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження
4	Робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження
3	Робота не повна, є суттєві неточності, пов'язані з використанням методології дослідження
2	Робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків
1	Короткий поверхневий виклад матеріалу

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Диференційований залік

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль **мінімальна кількість балів становить 17 балів, максимальна кількість балів – 80 балів**

Оцінювання диференційованого заліку відбувається за **20-бальною шкалою**.

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку *за 100-бальною* шкалою, яка розраховується як середньо зважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу та диференційований залік.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Семестровий диференційований залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- усне та/або письмове опитування;
- тестування.

**Критерії семестрового оцінювання знань здобувачів вищої освіти
диференційований залік
Шкала оцінювання**

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань диф.залік
<p style="text-align: center;">відмінно</p> <p>повністю розкрито зміст матеріалу, продемонстровано здатність диференціювати найважливіші поняття з освітнього компоненту, аналізувати теоретичний матеріал. Питання тестового контролю розкрито логічно та послідовно. Фактичні помилки відсутні. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (91% – 100%), вчасно і ґрунтовно виконав усі завдання.</p>	15 – 20
<p style="text-align: center;">дуже добре</p> <p>розкрито зміст питань під час заліку або іспиту, продемонстровано здатність диференціювати найважливіші поняття з освітнього компоненту, яка вивчається. Питання тестового контролю розкрито логічно та послідовно. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (81% – 90%), повністю володіє теоретичним матеріалом, вчасно виконав усі завдання з 1-2 помилками.</p>	12 – 14
<p style="text-align: center;">добре</p> <p>виконано більше, ніж 60% завдань. Виклад теоретичного матеріалу недостатньо логічний та послідовний. Фактичні помилки – 3–4, здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (71% – 80%), тестові завдання під час підсумкового контролю виконано майже повністю.</p>	8 – 11
<p style="text-align: center;">задовільно</p> <p>виконано 50% обсягу завдань, здобувач вищої освіти недосконало диференціює теоретичний матеріал. Аналіз питань практично відсутній. Фактичні помилки – більше 4. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (61% – 70%) з екзаменаційних питань, не повністю виконав завдання на заліку або іспиту.</p>	5 – 7
<p style="text-align: center;">достатньо</p> <p>виконано менше, ніж 40% завдань за обсягом, здобувач вищої освіти погано диференціює теоретичний матеріал. Аналіз питань відсутній. Фактичні помилки – більше 6. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (51% – 60%) з питань освітнього компоненту, не виконав декілька з пропонованих тестових завдань.</p>	2 – 4

не задовільно	1
виконано 20% завдань заліку або іспиту, здобувач вищої освіти не здатний диференціювати теоретичний матеріал. Аналіз питань відсутній. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (25% – 50%). Фактичні помилки – 10 і більше, не виконав завдання на екзамені або заліку. Рекомендовано повторне вивчення матеріалу, з наступним перескладанням екзамену або заліку.	

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	не задовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		не задовільно з обов'язковим повторним вивченням

Відвідування є важливим компонентом курсу з огляду на складність дисципліни, яка вивчається на 1 курсі, коли здобувач вищої освіти ще не вповні володіє всім обсягом потрібної його контекстної інформації. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача вищої освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education.

Запізнення є не припустимими.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи здобувачів вищої освіти можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

6.1. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовний модуль №1.

КОСТЮМ - ЧАСТИНА МАТЕРІАЛЬНОЇ ТА ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ НАРОДУ

Тема 1.1. Вступ. Завдання та значення дисципліни

Ціль, мета та основне завдання вивчення курсу. Структура та основні модулі курсу. Завдання кожного модулю. Предмет та об'єкт дисципліни. Значення дисципліни для фахової освіти, естетичного виховання молоді та прищеплення любові до рідної культури.

Тема 1.2. Одяг як складова матеріальних та духовних цінностей українського народу. Функції одягу

Поява одягу як такого. Об'єктивні та суб'єктивні причини проявів етнічних ознак народного одягу. Зв'язок з давніми цивілізаціями.

Функції одягу ті їхня історична динаміка: захисна, оберегова, обрядова, соціальна, статевовікова. Виразність та функціональність українського костюма. Специфічність локальних комплексів. Збереження архаїчних ознак та нові риси в результаті етнокультурного взаємообміну.

Тема 1.3. Класифікація традиційного одягу українців

Розподіл традиційного одягу українців. Символіка: кольору, орнаменту, вишивки, прикрас, окремих елементів одягу. Типи костюмів залежно від способу поєднання та носіння. Регіональні особливості костюмів.

Тема 1.4. Одяг давніх слов'ян та часів Київської Русі

Формування культури давніх слов'ян. Взаємозв'язок з культурами інших народів. Види імпортованих тканин. Костюм русичів.

Чоловічий та жіночий одяг городян. Одяг сільського населення. Види одягу, кольорова гама, взуття, прикраси.

Тема 1.5. Український одяг XIV - XVIII ст. Костюм запорізького козацтва.

Одяг українців XV - XVIII ст., національні риси українського костюма. Форми одягу, оздоблення. Комплекс костюмів міського та сільського населення. Значення кольору в одязі. Одяг запорожців.

Тема 1.6. Відмінність в костюмі Правобережної та Лівобережної України
Розвиток українського костюма XVIII-XIX ст. в тогочасних соціально-культурних та політичних умовах. Традиційний український одяг - віддзеркалення соціальної структури суспільства. Подальший розвиток культурних традицій Київської Русі на Лівобережжі. Консолідаційний процес етносу та національної культури українців. Традиційна основа розвитку

народного костюма Правобережжя.

Змістовний модуль № 2.

КОМПЛЕКС УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО КОСТЮМА КІНЦЯ ХІХ - ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Тема 2.1. Матеріал та його роль у формуванні одягу. Різновиди комплексів костюма та їх компоненти

Матеріали та його роль у формуванні одягу. Естетичні властивості матеріалів для одягу. Сировина для виготовлення матеріалів. Техніки виготовлення матеріалів для одягу: саморобні тканини, фабричні тканини.

Натільний одяг - сорочка. Основні типи, локальні варіанти. Крій, викінчення рукавів, оформлення горловини, розміщення вишивки.

Стегновий (поясний) – жіночі спідниці, чоловічі штани. Основні типи жіночого стегового одягу. Походження, назва. Способи виготовлення та носіння.

Походження, побутування, оформлення, локальні особливості чоловічих штанів.

Нагрудний жіночий та чоловічий одяг. Поява в залежності від кліматичних умов та характеру господарської діяльності. Безрукавний, з рукавами, розпашний, глухий, із застібкою.

Плечовий та верхній жіночий та чоловічий одяг. Поділ на сезони: літній, осінньо-весняний та зимовий. Типи крою та види плечового одягу. Регіональні особливості виготовлення та оздоблення жіночого та чоловічого одягу.

Тема 2.2. Елементи доповнень костюмів

Пояс - невід'ємний складовий символічна елемент костюма. Матеріали виготовлення. Локальні особливості.

Взуття жіноче та чоловіче. Типи. Матеріали виготовлення. Райони побутування та регіональні характерні особливості. Обрядова значимість.

Головні убори жіночі та чоловічі. Віночок - національний символ. Матеріали виготовлення. Види жіночих головних уборів буденних та святкових їх регіональні особливості. Види чоловічих сезонних головних уборів. Матеріали виготовлення.

Прикраси жіночі та чоловічі. Важливий елемент жіночого костюма. Весільні прикраси як захисний бар'єр. Доповнення в чоловічому костюмі.

Змістовний модуль № 3.

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО КОСТЮМА

Тема 3.1. Комплекс жіночого та чоловічого костюма Середнього Подніпров'я
Складові комплекси буденного, святкового, весільного одягу. Колористика.
Головні убори, взуття, прикраси, доповнення.

Тема 3.2. Комплекси народного костюма Поділля

Характерні особливості народного костюма Північно-Західного Поділля. Своєрідність костюмів східний та південних районів Поділля - Наддніпрянщини.

Тема 3.3. Особливості народного костюма Волинсько-Поліського регіону
Комплекс жіночого та чоловічого одягу Волині та Полісся. Вплив культури Польщі на формування одягу цього регіону. Викінчення рукавів, оформлення горловини, кольорова гама вишивок. Головні убори.

Тема 3.4. Народний костюм населення Слобожанщини та Полтавщини
Комплекс жіночого та чоловічого костюмів промислових районів Слобожанщини та землеробських районів Полтавщини. Полтавська жіноча сорочка малороска - тип загальноукраїнської сорочки. Вплив культури Слобожанщини та Полтавщини на формування одягу українців. Специфічні для цього регіону елементи костюмів.

Тема 3.5. Народний костюм населення Карпат: гуцулів, покутян, бойків, буковинців, лемків, закарпатців.
Комплекси жіночих та чоловічих костюмів Карпатського регіону. Спільні риси та відмінності. Вплив культури Польщі, Словаччини, Угорщини. Румунії, Молдови на розвиток костюма Прикарпаття, Карпат та Закарпаття. Особливості вишивок, оздоблення. Елементи доповнень.

Тема 3.6. Комплекс народного костюма населення Півдня України. Взаємовплив на розвиток народного костюма культур України, та інших народів. Особливості костюмів Донеччини, Дніпропетровщини, українського степу. Збереження архаїчних основ та вплив міста на формування костюма.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Лекції	Семинар.	Самостійна робота		Лекції	Семинар.	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовний модуль 1.								
КОСТЮМ - ЧАСТИНА МАТЕРІАЛЬНОЇ ТА ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ НАРОДУ								
Тема 1.1. Вступ. Завдання та значення дисципліни	6	2		4	6			6

Тема 1.2. Одяг як складова матеріальних та духовних цінностей українського народу. Функції одягу	8	2		4	8	1		7
Тема 1.3. Класифікація традиційного одягу українців	6	2		4	6	1		5
Тема 1.4. Одяг давніх слов'ян та часів Київської Русі	6	2		4	6			6
Тема 1.5. Український одяг XIV – XVIII ст. Костюм запорізького козацтва.	6	2		4	6			6
Тема 1.6. Відмінність в костюмі Правобережної та Лівобережної України	6	2		4	6			6
Поточний контроль								
Разом за змістовим модулем 1	38	12		24	38	2		34
Змістовний модуль № 2.								
КОМПЛЕКС УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО КОСТЮМА КІНЦЯ ХІХ - ПОЧАТКУ ХХ СТ.								
Тема 2.1. Матеріал та його роль у формуванні одягу. Різновиди комплексів костюма та їх компонентів: - натільний одяг - стегновий (поясний) - нагрудний одяг - плечовий та верхній одяг	6	2		4	6	1		5
Тема 2.2. Елементи доповнень костюмів - пояси - взуття - головні убори прикраси та ін.	6	2		4	6	1		5
Поточний контроль знань		-						
Разом за змістовим модулем 2	12	4		8	12	1		10
Змістовний модуль № 3.								
РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО КОСТЮМА								
Тема 3.1. Комплекс жіночого та чоловічого костюма Середнього Подніпров'я	5	1		4	5			5
Тема 3.2. Комплекси народного костюма Поділля	5	1		4	5			5
Тема 3.3. Особливості народного костюма Волинсько-Поліського регіону	5	1		4	5			5
Тема 3.4. Народний костюм населення Слобожанщини та Полтавщини	5	1		4	5			5

Тема 3.5. Народний костюм населення Карпат: гуцулів, покутян, бойків, буковинців, лемків, закарпатців.	6	1		5	6			6
Тема 3.6. Комплекс народного костюма населення Півдня України	6	1		5	6			5
Семінарське заняття	8		2	6	8		2	6
Модульний контроль. Диференційований залік								
Разом за змістовим модулем 3	40	6	2	26	40		2	37
Разом за модулем 1.	90	22	2	66	90	4	2	84

7. Організація аудиторної роботи

Назва теми	ДФН	ЗФН
Тема 1.1. Вступ. Завдання та значення дисципліни	2	
Тема 1.2. Одяг як складова матеріальних та духовних цінностей українського народу. Функції одягу	2	1
Тема 1.3. Класифікація традиційного одягу українців	2	1
Тема 1.4. Одяг давніх слов'ян та часів Київської Русі	2	
Тема 1.5. Український одяг XIV – XVIII ст. Костюм запорізького козацтва.	2	
Тема 1.6. Відмінність в костюмі Правобережної та Лівобережної України	2	
Тема 2.1. Матеріал та його роль у формуванні одягу. Різновиди комплексів костюма та їх компонентів: - натільний одяг - стегновий (поясний) - нагрудний одяг - плечовий та верхній одяг	2	1
Тема 2.2. Елементи доповнень костюмів - пояси - взуття - головні убори прикраси та ін.	2	1
Тема 3.1. Комплекс жіночого та чоловічого костюма Середнього Подніпров'я	1	
Тема 3.2. Комплекси народного костюма Поділля	1	
Тема 3.3. Особливості народного костюма Волинсько-Поліського регіону	1	
Тема 3.4. Народний костюм населення Слобожанщини та Полтавщини	1	
Тема 3.5. Народний костюм населення Карпат: гуцулів, покутян, бойків, буковинців, лемків, закарпатців.	1	
Тема 3.6. Комплекс народного костюма населення Півдня України	1	
Семінарське заняття	2	2
Разом за модулем 1.	24	6

8. Самостійна робота

Назва теми	ДФН	ЗФН
Тема 1.1. Вступ. Завдання та значення дисципліни	4	6
Тема 1.2. Одяг як складова матеріальних та духовних цінностей українського народу. Функції одягу	4	7
Тема 1.3. Класифікація традиційного одягу українців	4	5
Тема 1.4. Одяг давніх слов'ян та часів Київської Русі	4	6
Тема 1.5. Український одяг XIV – XVIII ст. Костюм запорізького козацтва.	4	6
Тема 1.6. Відмінність в костюмі Правобережної та Лівобережної України	4	6
Тема 2.1. Матеріал та його роль у формуванні одягу. Різновиди комплексів костюма та їх компонентів: - натільний одяг - стеговий (поясний) - нагрудний одяг - плечовий та верхній одяг	4	5
Тема 2.2. Елементи доповнень костюмів - пояси - взуття - головні убори прикраси та ін.	4	5
Тема 3.1. Комплекс жіночого та чоловічого костюма Середнього Подніпров'я	4	5
Тема 3.2. Комплекси народного костюма Поділля	4	5
Тема 3.3. Особливості народного костюма Волинсько-Поліського регіону	4	5
Тема 3.4. Народний костюм населення Слобожанщини та Полтавщини	4	5
Тема 3.5. Народний костюм населення Карпат: гуцулів, покутян, бойків, буковинців, лемків, закарпатців.	5	6
Тема 3.6. Комплекс народного костюма населення Півдня України	5	5
Семінарське заняття	6	6
Разом за модулем 1.	66	84

Семінарське заняття форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію за попередньо визначеними темами, до котрих здобувачі вищої освіти готуються вдома. Семінари мають поглибити, розширити і закріпити знання здобувачів вищої освіти, збагатити їх кругозір, навчити їх мистецтва ведення дискусії та глибокого наукового аналізу явищ, що вивчаються. Викладач на семінарському занятті здійснює контроль за самостійною роботою здобувачів вищої освіти, дає можливість їм не лише висловити свої знання в усній формі, але й апробувати їх. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою програмою дисципліни

Вимоги до оцінювання семінарських занять:

- відповідність змісту виступу здобувача вищої освіти до змісту питань, що обговорювалися на семінарі
- активність здобувача вищої освіти на семінарському занятті
- уміння вести дискусії
- толерантність при веденні дискусії;
- обґрунтованість власних суджень
- посилання при дискусії (виступах) на першоджерела;
- вміння використовувати теоретичні знання для розв'язання вузлових проблем, практичних задач тощо;
- вміння використовувати матеріал попередніх курсів під час роботи на семінарському занятті;
- вміння використовувати наочні наявні засоби;
- вміння використовувати мультимедійні засоби навчання та інші комп'ютерні технології;
- вміння робити презентацію з вибраної теми з використанням комп'ютерних технологій;
- вміння представити результати самостійної творчої роботи

Теми семінарського заняття:

1. Особливості національного костюму.

- Традиційний український одяг: характерні риси та різновиди.
- Українські вишиванки – віддзеркалення душі української нації.
- Традиційний український одяг: характерні риси та різновиди.
- Особливості оздоблення одягу різних регіонів України.

Література: 1, 2, 7, 8, 9, 15, 19; додаткова 4, 7

2. Еволюція українського костюму, національні традиції.

- Розвиток українського народного костюма.
- Джерела вивчення історії українського костюма.
- Етнографічна ознака традиційного вбрання.

Література: 4, 5, 8, 9, 19; додаткова 4, 7

3. Регіональні відмінності українського національного костюму Закарпаття, Прикарпаття, Галичини, Волині, та Полісся.

- Західне Закарпаття.
- Східне Закарпаття.
- Львівська область
- Прикарпаття.
- Галичина.
- Волинь.
- Полісся.

Література: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 19; додаткова 3, 5, 6

4. Регіональні відмінності українського національного костюму Поділля, Буковини, Подніпров'я, Південної України та Слобожанщини.
  - Поділля.
  - Буковини.
  - Подніпров'я.
  - Південна Україна.
  - Слобожанщина.

Література: 8, 10, 14, 17, 19; додаткова 2

5. Історія традиційного вбрання українців. Символічне значення кольорів, узорів.
  - Символ Води.
  - Символ Сонця.
  - Символ Берегиня.
  - «Дерево життя».
  - Калина.
  - Символ створення сім'ї.
  - Символи квітів.
  - Геометричні та рослинні орнаменти.
  - Птахи в народній культурі.
  - Значення кольорів у вишивці.

Література: 3, 5, 8, 9, 10, 13, 16, 18

6. Використання традиційного костюма у звичаях та обрядах різних регіонів України.
  - Традиційні елементи одягу українців.
  - Верхній одяг.
  - Освоєння народних традицій в моделях сучасного жіночого одягу.
  - Освоєння народних традицій в моделях сучасного чоловічого одягу.
  - Знакова функція народного одягу в розрізі різних регіонів України.

Література: 4, 8, 12, 13, 16, 18

9. Орієнтовні завдання до підсумкового контролю:

Контрольні питання

1. Етапи історичного розвитку народного одягу.
2. Функції одягу.
3. Одяг давніх слов'ян.
4. Костюм часів Київської Русі.
5. Український одяг XIV - XVIII ст.
6. Костюм запорізького козацтва.
7. Розвиток українського костюма XVIII-XIX ст.
8. Відмінність в костюмі Правобережної та Лівобережної України.
9. Поняття морального старіння одягу.

10. Матеріал та його роль у формуванні одягу.
11. Різновиди комплексів костюма та їх компоненти.
12. Елементи доповнень костюмів.
13. Символіка українського народного костюма.
14. Характерна риса та регіональні ознаки українського костюма.
15. Класифікація традиційного костюма українців.
16. Комплекс жіночого костюма. Способи поєднання та носіння.
17. Комплекс чоловічого костюма.
18. Викінчення горловини, низків рукавів жіночих та чоловічих сорочок. Оздоблення вишивкою чи тканим узором.
19. Регіональні особливості жіночого стегового одягу.
20. Чоловічий сезонний поясний одяг.
21. Регіональні різновиди плечового та верхнього одягу жінок.
22. Одяг чоловіків: літній, осінньо-весняний та зимовий.
23. Типи та види взуття, спосіб виготовлення, райони побутування.
24. Регіональні особливості дівочих та жіночих головних уборів.
25. Сезонні головні убори чоловіків.
26. Пояси та різновиди елементів доповнень костюмів.
27. Регіональні особливості оздоблення одягу. Жіночі прикраси.
28. Сучасний український сценічний костюм та можливі варіанти його стилізації.
29. Національні ознаки, елементи вишивок в сучасному одязі.
30. Комплекси жіночого та чоловічого костюма Середнього Подніпров'я.
31. Комплекси народного костюма Поділля.
32. Особливості народного костюма Волинсько-Поліського регіону
33. Народний костюм населення Слобожанщини та Полтавщини.
34. Народний костюм населення Карпат: гуцулів, покутян, бойків, буковинців, лемків, закарпатців.
35. Комплекс народного костюма населення Півдня України.

10. Методи навчання

За джерелом передачі та сприймання навчальної інформації:

Словесні методи:

- лекція;

Наочні:

- перегляд практичного матеріалу;
- фото демонстрація;
- відео показ.

За дидактичною метою:

- методи усного викладу знань;
- закріплення навчального матеріалу;
- самостійної роботи учнів з осмислення й засвоєння нового матеріалу;
- роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок;
- перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок

11. Методичне забезпечення

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"
- Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Наукова, навчальна та методична література
- завдання до самостійної роботи;
- завдання до семінарських занять
- питання до диференційного заліку.

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Акіменко О. Український костюм у часі й просторі / О. Акіменко // Укр. сл. - 2006.-8-14 лют.- С. 8.
2. Андрушко Л. В. Український національний костюм та інформація: філософський і культурологічний вимір: моногр. Київ : ТОВ «Юрка Любченка», 2016. 212 с
3. Варивончик А. Традиційна народна вишивка як складова українського одягу (XX ст.): навч. посіб для студ. ВНЗ/А. Варивончик. – К.: КУ імені Бориса Грінченка, 2013. – 108 с
4. Васіна З. Еволюція українського вбрання. Сторінки з історії. : наукове популярне видання., серія мистецтво і культура.: ТОВ видавництво «Віват»., Х.: 2021, с.553.
5. Гатальська Н. Особливості декорування тканих рушників Старовижівщини / Н. Гатальська // Минуле і сучасне Волині та Полісся: Старовижівщина з глибини століть : наук. зб. : матеріали XXVIII Волин, обл. іст.-краєзн. наук, конф., присвяч. 17 річниці Незалежності України та 500 річчю першої писемної згадки про Стару Вижівку та Нову Вижву, 20- 21 черв. 2008 р. / Упр. культури і туризму Волин. облдержадмін. [та ін.]. - Луцьк, 2008. - Вип. 28. - С. 177-179.
6. Гатальська Н. Г. Поетика волинського вбрання: науково-художня реконструкція / Н. Г. Гатальська, Г. М. Івашків ; Упр. культури Волин. обл. держ. адмін., Волин. краєзн. музей. - Луцьк : Ініціал, 2005. - 20 карт.
7. Головенко Т.М. Історія костюму: культурна спадщина народів світу: навчальний посібник / Т.М. Головенко, О.П. Козарь, Ю.С. Бондарчук, О.В. Шовкомуд. – Луцьк: ЛНТУ; Мукачево: МДУ, 2023. – 252 с.
8. Косміна О. Ю. Традиційне вбрання українців/ О.Ю. Косміна — К. : Балтія-

- Друк, 2008. — Т. 1 : Лісостеп; Степ. — 2008. — 160 с. : іл.
9. Косміна О. Ю. Традиційне вбрання українців/ О.Ю. Косміна — К. : Балтія-Друк, 2011. — Т. 2 : Полісся; Карпати. — 2011. — 160 с. : іл.
  10. Косміна О.Ю. Традиційна культура. Одяг [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Україна—Українці. Кн. 1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2018. - 608 с.. URL: http://www.history.org.ua/?termin=tradytsijna_kultura_odjag (останній перегляд: 16.02.2025)
  11. Кульчицька О. Народний одяг західних областей України. Вид. : Априорі : 2018, с.316
  12. Маерчик М. Монографію «Ритуал і тіло: структурно-семантичний аналіз українських обрядів родинного циклу» Розділ 3 Одяг як знак (у звичаях і обрядах) Київ: Критика, 2011., С. 137-210
  13. Пономар Л. Знакові функції одягу в обрядовій культурі українців середини ХХ – початку ХХІ століття: появи локальних традицій (за матеріалами експедицій) / Л. Пономар // Народна творчість та етнологія. – 2015. – №1. – С. 32–38.
  14. Пономар Л. Г. Народний одяг Правобережного Полісся середини ХІХ – середини ХХ століть : історико-етнографічний атлас : словник / Л. Г. Пономар. – Київ : Бизнесполиграф, 2015. – 268 с.
  15. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів / К. К. Стамеров. - К. : Мистецтво, 2007.-432 с.
  16. Стельмащук Г. Українське народне вбрання. Вид. : Література та мистецтво, 2019, 256 с.
  17. Типи народних сорочок Гетьманських земель Лівобережжя / Г. Шафранська // Нар. творчість та етнографія. - 2006. - № 1. - С. 98-104.
  18. Чумарна М. Тайнопис вишиванки. Вид. : Априорі : 2018, с.96
  19. Шевнюк О. Л. Історія костюма / О.Л. Шевнюк. – К. : Знання-прес, 2008. – 375с., 32с. кольор. іл.

12.2. Допоміжна

1. Гайова Є. Плахта / Є. Гайова // Нар. мистецтво. - 2003. - № 3/4. - С. 44-47.
2. Гайова Є. Полтавська сорочка : [у збірці ДМНАП України] / Є. Гайова // Нар. мистецтво. - 2003. - № 1/2. - С. 40-43.
3. Гайова Є. Сорочки долинян Закарпаття / Є. Гайова // Нар. мистецтво. - 2005. № 1/2. - С. 46-48 ; 2006. - № 1/2. - С. 58-60.
4. Давидюк В. Ф. До питання чоловічих та жіночих узорів в українському народному вбранні // Концепції і рецепції / В.Ф. Давидюк. - Луцьк, 2007. - С. 229- 238. - Бібліогр.: 5 назв.
5. Дутка-Жаворонкова В. Художня тканина та одяг Карпат / В. Дутка-Жаворонкова // Вісник Львівської національної академії мистецтв : Ерделівські читання : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 60- річчю створення першого худ. навч. закл. на Закарпатті / М-во освіти і науки України. - Ужгород, 2006. - Спецвип. 2. - С. 209-216.

6. Кирпан А. Релікти українського костюму / А. Кирпан // Карпати. Туризм. Відпочинок. - 2006. - № 2. - С. 74-77.
7. Клочко Л. Тканини в Київській русі (за матеріалами збірки Національного музею історії України) / Л. Клочко, Л. Строкова // Пам'ятки України: історія та культура. - 2006. - № 3. - С. 12-17.

12.3. Інформаційні ресурси

1. Ніколаєва Т. Елементи українського народного одягу [Електронний ресурс] / Т. Ніколаєва // Мистецька сторінка : [сайт]. – Текст. і граф. дані. – [Б. м.]. – Режим доступу: <https://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=103> (дата звернення: 16.04.2020). – Назва з екрана.
2. Стоян А. І душа, і характер, і зовнішність... [Електронний ресурс] / А. Стоян // UaModna : [сайт]. – Текст. і граф. дані. – [Б. м.], 2015. – Режим доступу: <https://uamodna.com/articles/i-dusha-i-harakter-i-zovnishnistj/> (дата звернення: 16.04.2020). – Назва з екрана.
3. Традиційний одяг українок [Електронний ресурс] // Етнохата : [сайт]. – Текст. і граф. дані. – [Б. м.]. – Режим доступу: <https://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/traditsionnaja-odezhda-ukrainok/> (дата звернення: 16.04.2020). – Назва з екрана.
4. Традиційні риси українського національного одягу [Електронний ресурс] // Етнохата : [сайт]. – Текст. і граф. дані. – [Б. м.]. – Режим доступу: <https://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/traditsionnye-cherty-ukrainskojnatsionalnoj-odezhdy/> (дата звернення: 16.04.2020). – Назва з екрана.
5. Український одяг [Електронний ресурс] // Український сувенір : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.]. – Режим доступу: http://odyag.ukrsov.kiev.ua/6/-/asset_publisher/Y8ny/content/id/20829 (дата звернення: 16.04.2020). – Назва з екрана.
6. <https://www.google.com.ua/search?q=%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F+%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE+%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8E%D0%BC%D0%B0&client=firefox-a&hs=Ziv&rls=org.mozilla.ru:official&channel=np&tbn=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=3uQ8U4zTKuzw4gSTrYHQBw&ved=0CC0QsAQ&biw=1280&bih=894>
http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%B8%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BD%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8E%D0%BC
7. http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B5_%D0%B2%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F
8. http://pidruchniki.ws/istoriya/formuvannya_traditsiynogo_odyagu_krayintsiv <http://ya-ukrainets.com.ua/pro-vyshyvanku/>
9. <http://aura.at.ua/load/1-1-0-5> <http://bookster.com.ua/seminars/question/1507>
10. <http://www.twirpx.com/file/23727/>

11. http://etnovyshyvanka.kiev.ua/uk/Ukrajinskij_natsionalnij_odja_bXxHs/ <https://uaua.top/10544/>
12. <https://vogue.ua/article/culture/lifestyle/portret-naciji-ukrajinskiy-tradiciyniy-odyag48572.html> <https://ridna-ukraina.com.ua/traditions/natsionalnyi-kostium.html>